



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของชาติ เด็กในวันนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และจะเป็นรุ่นที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายบริหารประเทศแทนบุคคลรุ่นก่อน รวมทั้งเป็นกำลังของสังคมต่อไป การที่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

R.C. Johnson และ G.R. Medinnus¹ อธิบายลำดับขั้นของพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กตามแนวคิดของ Jean Piaget ว่า เด็กจะผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ 3 ขั้นก่อนจะพัฒนาไปสู่ความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ขั้นแรกเด็กจะเรียนรู้ทางสัมผัสงานขั้นแรกนี้เด็กยังไม่รู้จักคิด ขั้นที่ 2 เป็นขั้นอัตโนมัติ เด็กยังไม่รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ขั้นที่ 3 เด็กจะสร้างแนวคิดเกี่ยวกับรูปธรรมที่สัมผัสได้ ขั้นสุดท้ายเด็กจะบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ พัฒนาการคิดอย่างมีระบบ และสามารถสร้างแนวคิดที่เป็นนามธรรมได้ การพัฒนาตามขั้นตอนของ Piaget เด็กจะอาศัยประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมช่วยในการพัฒนาจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง

สื่อมวลชนก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ดังที่ บุญเลิศ สุภคติก² กล่าวไว้ในการศึกษาเรื่องปัญหาสื่อมวลชนและสิทธิการสื่อสารของเด็กและเยาวชนว่า เด็กทั่วไปใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และภาพยนตร์ สื่อมวลชน จึงเข้าถึงและมีอิทธิพลต่อเด็ก

¹R.C. Johnson and G.R. Medinnus, Child Psychology Behavior and Development, 2nded. (U.S.A.: Jonh Wiley & Sons, Inc., 1969)p.124.

²บุญเลิศ สุภคติก, "ปัญหาสื่อมวลชนและสิทธิการสื่อสารของเด็กและเยาวชน"วารสารสื่อมวลชน 2 (มิถุนายน-ตุลาคม) : 40-41.

ทั้งงานการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความรู้ตลอดจนเสริมสร้างทักษะในการดำเนินชีวิต จนกระทั่งอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการสังคมประภคิต ซึ่งหมายถึงกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่สร้างรูปแบบ ค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคล ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ดังที่ พัทณี เขยจรรยา³ ระบุไว้ว่าในการศึกษาเรื่องสังคมประภคิตหรือการขัดเกลาทางสังคมว่า

"สื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญในกระบวนการสังคมประภคิตของมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในกระบวนการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ... นิตยสาร (หนึ่งในสื่อมวลชนต่างๆ) กลายเป็นแหล่งสังคมประภคิตของเด็กแทนที่อิทธิพลของผู้ปกครองในอดีต ... ปัจจุบัน คนเราใช้เวลาคลุกคลีกับสื่อมวลชนมาก จนทำให้สื่อมวลชนเป็นหนึ่งในตัวแทนทางสังคม"

จากการที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเด็กดังกล่าว การมีสื่อมวลชนที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ย่อมเป็นประโยชน์สำหรับเด็กและสังคมโดยรวม

สุกัญญา ตีระวนิช⁴ ได้กล่าวถึงสื่อมวลชนที่อาจมีอิทธิพลต่อเด็ก ในส่วนของนิตยสาร สรุปได้ว่า แม้ว่านิตยสารจะเป็นสื่อเพียงประเภทเดียวที่เข้าถึงเด็กน้อยที่สุด เพราะนิตยสารเป็นสื่อเฉพาะด้าน แต่เด็กส่วนใหญ่มิได้สนใจในการเก็บสื่อสิ่งพิมพ์จึงสามารถอ่านซ้ำได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อเด็กส่วนใหญ่มิได้สนใจในการเก็บสื่อสิ่งพิมพ์ไว้เพื่ออ่านซ้ำสื่อ นิตยสารจึงน่าจะส่งผลถึงเด็กได้ในระยะยาวรวมทั้งรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ทำให้รับสารได้ละเอียด ตามความเร็วที่เหมาะสมกับผู้รับสารและรับสารซ้ำได้ตามต้องการ ซึ่งต่างกับโทรทัศน์และ

³พัทณี เขยจรรยา, เมตตา กฤตวิทย์ และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, แนวคิตหลักนิเทศศาสตร์, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 82.

⁴สุกัญญา ตีระวนิช, "อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร" ใน รายงานสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 139-141.

วิทยุ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องบันทึก ดังนั้น สื่อนิเทศสารที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็ก จึงน่าจะมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของเด็ก ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน อีกทั้งได้รับความบันเทิงในรูปแบบและเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย

แต่สื่อนิเทศสารสำหรับเด็ก ยังประสบปัญหาบางประการ ดังที่สุภัฏญา ตีระวนิช กล่าวไว้ข้างต้นคือสื่อนิเทศสารยังเข้าถึงเด็กได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่นนอกจากนี้ ธุรกิจนิเทศสารสำหรับเด็กยังประสบปัญหาอื่นๆดังที่ ระวีวรรณ ประกอบผล⁵ ระบุว่า ปัญหาของการจัดทำนิเทศสารสำหรับเด็กนั้นก็คือ การที่เด็กไม่มีกำลังซื้อด้วยตนเอง ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะเด็กไทยไม่ได้รับการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่าน ทำให้นิเทศสารสำหรับเด็กต้องแข่งขันกับสื่ออื่นๆ ที่ดึงความสนใจจากเด็กได้มากกว่า และนอกจากนั้นก็คงเป็นเพราะการจัดการและการจัดทำนิเทศสารไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

จะเป็นด้วยเหตุผลต่างๆ ดังกล่าว หรือปัจจัยอื่นก็ตาม วงการธุรกิจนิเทศสารสำหรับเด็กในประเทศไทย ยังมีตลาดไม่กว้างนัก และมีนิเทศสารสำหรับเด็กจำนวนไม่น้อยที่ออกวางจำหน่ายได้ไม่นานนักก็ล้มเลิกกิจการไป สาเหตุที่จะทำให้นิเทศสารประสบความสำเร็จ อาจเนื่องจากนิเทศสารนั้นเสนอสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเวลา แต่เพียงแค่ว่าสารที่เหมาะสมก็อาจไม่เพียงพอ ถ้านิเทศสารฉบับอื่นมีกลวิธีการนำเสนอที่ดีกว่า หรือไม่บริษัทรหมณาก็ตัดสินใจจะซื้อสื่ออื่นมากกว่าสื่อนิเทศสาร

CHULALONGKORN UNIVERSITY

J.W. Click และ Russell N. Barid⁶ ศึกษาเกี่ยวกับความล้มเหลวของนิเทศสาร พบว่า นิเทศสารประสบความล้มเหลวและเลิกกิจการเพราะไม่คุ้มและไม่มี

⁵ระวีวรรณ ประกอบผล, นิเทศสารไทย (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 188.

⁶J.W. Click and Russell N. Barid, Magazine Editing and Production, (Iowa : Wm.C.Brown Company Publication, 1974), p.14 .

เหตุผลที่จะออกนิตยสารต่อไป ไม่สามารถจัดการบรรณาธิการที่เหมาะสม ไม่มีรายได้จากการโฆษณาพอที่จะดำเนินการและขาดความรู้เกี่ยวกับวงการธุรกิจนิตยสาร และคู่แข่ง

เมื่อนิตยสารสำหรับเด็ก เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก โดยตรงความสำเร็จ หรือล้มเหลวของสื่อประเภทนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้อ่านตั้งที่กล่าวมาแล้ว เนื้อหาและการจัดการ รวมทั้งโฆษณาในนิตยสารสำหรับเด็ก จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การผลิตนิตยสารสำหรับเด็ก สามารถใช้เป็นกรณีศึกษา เรื่องการจัดการและการจัดองค์การนิตยสารที่มีผู้อ่านเฉพาะกลุ่ม และการดำรงอยู่ของนิตยสารสำหรับเด็กจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านให้ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับวัย

ผู้ประกอบการ อาจารย์ผลการศึกษาไปเสริมการพิจารณาปรับปรุงกิจการ หรือ ใช้ชี้แจงคุณประโยชน์ของนิตยสารสำหรับเด็กประกอบการขายพื้นที่โฆษณาผู้เริ่มประกอบการอาจใช้การศึกษานี้ประกอบการวางแผนกิจการได้

ปัญหาวิจัย

1. การจัดการกองบรรณาธิการนิตยสารสำหรับเด็ก มีขั้นตอนและกลยุทธ์อย่างไร
2. การจัดหาข่าวสาร ข้อมูล บุคลากร การวางแผนการขาย การรณรงค์หาสมาชิก และการรักษาสมาชิกไว้ มีกระบวนการอย่างไร
3. ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานกิจการนิตยสารแต่ละฉบับ มีอะไรบ้าง และมีวิธีการแก้ไขอย่างไร
4. ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ นิตยสารสำหรับเด็กดำรงอยู่ได้ และปัจจัยใดบ้างที่ทำให้ นิตยสารสำหรับเด็กประสบความสำเร็จ
5. โฆษณาที่ลงพิมพ์ในนิตยสารสำหรับเด็กแบ่ง เป็นโฆษณาสินค้าประเภทใดบ้าง
6. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเนื้อหาของนิตยสารสำหรับเด็ก เนื้อหาของนิตยสารสำหรับเด็กแบ่ง เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง มีความแตกต่างกันระหว่างฉบับหรือไม่อย่างไร กลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน ทำให้เนื้อหาต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การจัดการและขั้นตอนการผลิตนิตยสารสำหรับเด็ก
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานกิจการนิตยสารสำหรับเด็ก และวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของนิตยสารสำหรับเด็ก
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดเนื้อหาของนิตยสารสำหรับเด็ก

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิจัยนิตยสารสำหรับเด็ก คือ ชัยพลกษ์การ์ตูน ไครนसार บ้านเด็ก
เพื่อนใหม่ สวนเด็ก เสียงเด็ก

การศึกษาแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาของนิตยสาร
และวิเคราะห์เนื้อหาของโฆษณา โดยวิเคราะห์เนื้อหาทุกฉบับ

การสัมภาษณ์บรรณาธิการบริหาร และกองบรรณาธิการรวมทั้งศึกษาจดหมาย
ถึงบรรณาธิการจากผู้อ่านด้วย

นิยามคำศัพท์

นิตยสาร หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาหลากหลายทั้งข่าว บทความ สารคดี
เรื่องแต่ง ฯลฯ เป็นสิ่งพิมพ์เย็บเล่มมีปกใช้ชื่อเดียวกัน วางจำหน่ายตามระยะเวลา
ที่กำหนด

นิตยสารสำหรับเด็กหมายถึงนิตยสารที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กอายุ 4 ปีขึ้นไป
ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงเฉพาะ ชัยพลกษ์การ์ตูน ไครนसार บ้านเด็ก
เพื่อนใหม่ สวนเด็ก เสียงเด็ก

เนื้อหาของนิตยสาร หมายถึง สารที่เสนอผ่านสื่อ นิตยสารสำหรับเด็ก เช่น
ส่วนที่เป็นนิทาน บันเทิง สารคดี เกม โฆษณา เป็นต้น

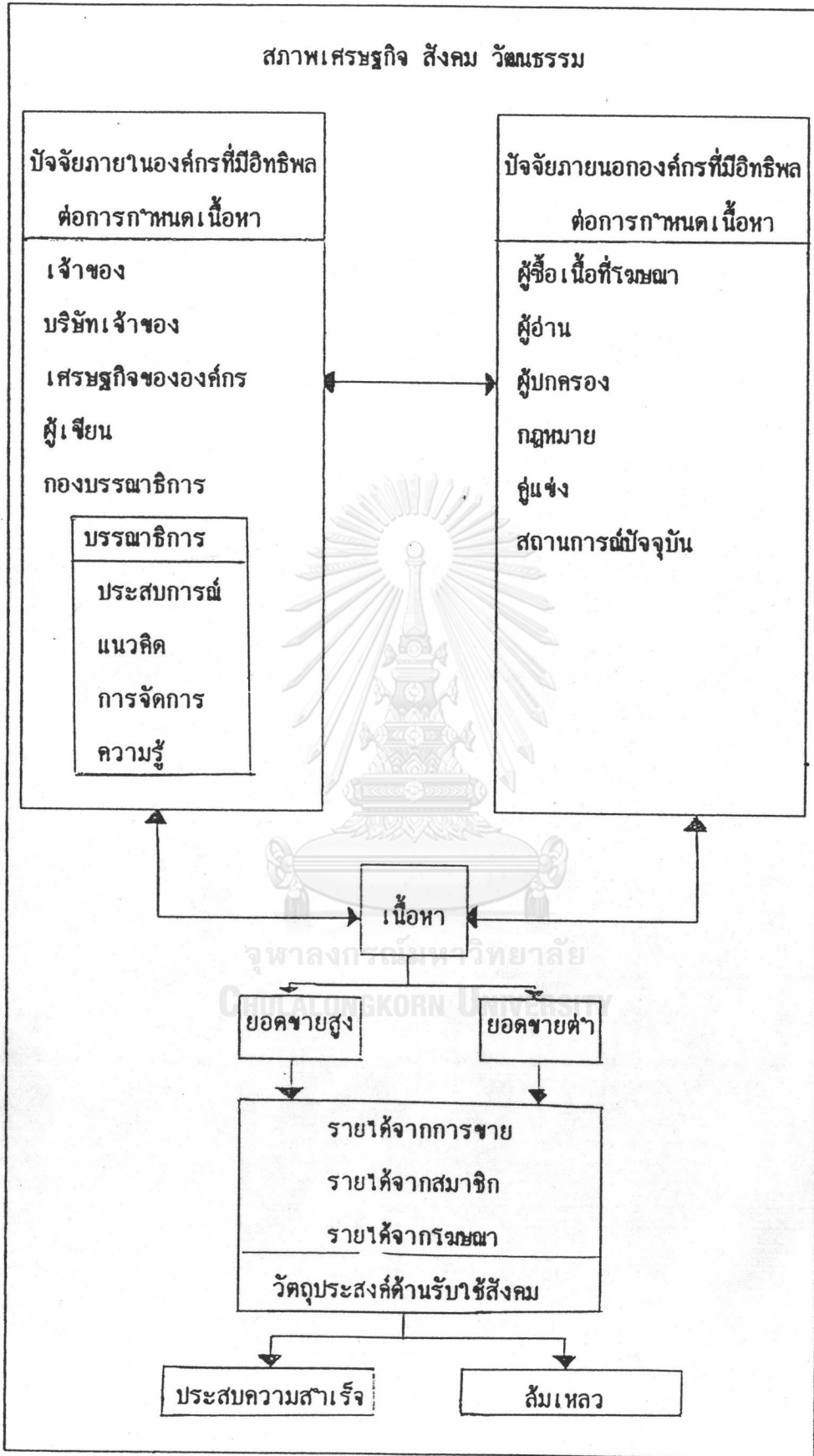
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบแนวทางการดำเนินงานกิจการนิตยสารสำหรับเด็ก แต่ละชื่อฉบับ
2. ทราบประเภทของเนื้อหาและการนำเสนอเนื้อหา นิตยสารสำหรับเด็ก
3. เป็นข้อมูลในการศึกษาการจัดการนิตยสารที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
4. ทราบสิ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดเนื้อหา นิตยสารสำหรับเด็ก รวมทั้งรูปแบบเนื้อหา
5. ทราบปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานกิจการนิตยสารสำหรับเด็ก รวมทั้งแนวทางแก้ปัญหา



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรอบแนวคิด



กรอบแนวคิดเรื่อง สภาพแวดล้อมที่ส่งผลถึงเนื้อหาและความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของนิตยสารสำหรับเด็ก แสดงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเนื้อหา ซึ่งนำไปสู่ ความนิยมของผู้อ่าน ส่งผลให้ยอดขายสูงหรือต่ำ เมื่อรวมกับรายได้จากสมาชิกและ โฆษณาแล้ว หากไม่คุ้มทุน หรือมีผู้อ่านต่ำกว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือไม่สามารถทำ หน้าที่รับใช้สังคมได้ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ก็นับว่านิตยสารนั้นล้มเหลว โดยกระบวนการ ผลิตนิตยสารจะอยู่ในกรอบและได้รับผลกระทบจากสภาพสังคม เศรษฐกิจและ วัฒนธรรม



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY